

Krzysztof Fudalej

Teoretycy wojskowi i ich dzieła : konferencja naukowa w Monachium

Przegląd Historyczno-Wojskowy 14 (65)/4 (246), 236-237

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Teoretycy wojskowi i ich dzieła. Konferencja naukowa w Monachium

W dniach 10–12 października 2013 r. na Uniwersytecie Ludwika Maksymiliana w Monachium odbyła się doroczna, siedemnasta konferencja Arbeitskreis Militärgeschichte e.V. (Komisja Historii Wojskowości – Stowarzyszenie) nt. „Die Geschichte der Militärtheorie von der Antike bis zum Atomzeitalter” (Historia teorii wojskowych od antyku do epoki atomowej). Jej organizatorami byli José Manuel Núñez Seixas (Ludwig-Maximilians-Universität München) oraz Alaric Searle (University of Salford; Ludwig-Maximilians-Universität München), przy wsparciu: Hamburger Institut für Sozialforschung (Hamburskiego Instytutu Badań Społecznych) oraz Zentrum für Militärgeschichte und Sozialwissenschaften der Bundeswehr (Centrum Historii Wojskowej i Nauk Społecznych Bundeswehry) z Poczdamu.

Celem konferencji było ożywienie wśród historyków dyskusji o teoriach wojskowych formułowanych w różnych epokach, która to dyskusja w ostatnich latach została zdominowana głównie przez politologów. Konferencję otworzył Stig Förster (Berno Szwajcaria), przewodniczący Stowarzyszenia Komisja Historii Wojskowości. Następnie referat wprowadzający o teoriach wojskowych jako przedmiocie badań historycznych wygłosił Alaric Searle (Salford, Wielka Brytania; Monachium, Niemcy).

Podczas obrad naukowcy z Niemiec, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych Ameryki i Polski wygłosili łącznie 18 referatów dotyczących różnych zagadnień związanych z historią kształtowania się teorii wojskowych, od antyku aż po wiek XX. Sven Günther (Bielefeld, Niemcy; Tokyo, Japonia) porównał stosunek wybranych autorów antycznych do przestrzegania zwyczajów wojennych. Christian Kisch (Poczdam, Niemcy) przedstawił chiński traktat o prowadzeniu wojny Wujingzongyao. Kai Filipiak (Lipsk, Niemcy) omówił konwencjonalne i niekonwencjonalne taktyki w chińskich pracach teoretycznych. Antulio Echevarria (United States Army War College, Carlisle, Stany Zjednoczone Ameryki) przedstawił poglądy Clausewitza i jego interpretatorów na „logikę wojny”. Julian Katz (Marburg, Niemcy) zaprezentował teoretyczne uzasadnienia interwencji wojskowych w obronie obcych poddanych w XVI w. Volker Mende (Cottbus, Niemcy) przedstawił referat dotyczący badań nad fortyfikacjami wczesnonowożytnymi. Z kolei Thomas Weissbrich (Berlin, Niemcy) omówił teorie wojskowe z XVII i XVIII w., a Marian Füssel (Getynga, Niemcy) związki teorii z praktyką w wieku XVIII. Nicolas Schillinger (Heidelberg, Niemcy) zajął się odbiorem zachodniej literatury wojskowej w Chinach w drugiej połowie XIX i na początku XX w., a Susan Richter (Heidelberg, Niemcy) – odbiorem dzieła Sun Tzu we Francji pod koniec XVIII w. Krzysztof Fudalej (Warszawa, Polska) przedstawił recepcję teorii Heinza Guderiana w polskich fachowych czasopismach wojskowych przed II wojną światową. Dierk Walter (Hamburg, Niemcy) omówił teorie wojskowe podbojów kolonialnych. Gabriele Frei (Cambridge, Wielka Brytania) przeanalizowała rozwój strategii morskiej w Wielkiej Brytanii przed 1914 r., a Gerhard P. Gross (Poczdam, Niemcy) – historię myśli operacyjnej w niemieckich wojskach lądowych. José Manuel Núñez Seixas (Monachium, Niemcy) przedstawił hiszpańskie teorie wojskowe z lat 1870–1939.

Frank Reichherzer (Berlin, Niemcy) zajął się zaś teoriami militarnymi XX w. Michael M. Orlansky (Zurych, Szwajcaria) omówił możliwości badań nad teoriami wojskowymi i ich granice. Andreas Herberg-Rothe (Fulda, Niemcy) przedstawił warunki, w jakich powstały teorie Clausewitza.

W czasie konferencji wręczono Nagrodę im. Wilhelma Deista za najlepszą pracę magisterską z historii wojskowości. Otrzymał ją Lukas Grawe za badania nad stanem wiedzy niemieckiego Sztabu Generalnego o armii francuskiej i jej planach wojennych w latach 1911–1914.

Referenci wykazali się ogromną wiedzą. Niektóre zagadnienia przez nich poruszone zostały rozwinięte podczas ożywionej dyskusji. Kolejna konferencja stowarzyszenia odbędzie się jesienią 2014 r. w Ingolstadt, a jej tematem będzie „Kriegstod und Kriegstote” (Śmierć na wojnie i polegli).

Krzysztof Fudalej

Działa ze Skandynawii dla Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy

Dzięki współpracy polskiego MON i MSZ oraz życzliwości władz Finlandii i Norwegii do Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy trafiło pięć dział różnego typu, w większości modele będące w uzbrojeniu polskiej armii w okresie międzywojennym.

Uroczystość przekazania dział odbyła się 21 listopada 2013 r. w siedzibie Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy. Wzięli w niej udział m.in. ambasadorowie: Finlandii w Polsce Jari Pekka Olavi Vilen i Królestwa Norwegii w Polsce Karsten Klepssvik, podsekretarz stanu ds. polityki obronnej MON Robert Kupiecki i podsekretarz stanu ds. polityki bezpieczeństwa MSZ Bogusław Winid. Minister Kupiecki, dziękując zarówno rządowi obu krajów, władzom wojskowym, jak i tym wszystkim, którzy przyczynili się do wzbogacenia zbiorów bydgoskiej placówki, powiedział m.in.: *Tradycja jest ważnym składnikiem codziennego funkcjonowania sił zbrojnych. Jest także częścią systemu kształtowania i budowania systemu patriotycznego Polaków. Fakty i wydarzenia stają się tym bardziej zrozumiałe, im bardziej są poparte przedmiotami będącymi namacalnymi śladami żywej historii. Ich obecność w naszym otoczeniu tworzy też szacunek dla naszych poprzedników. Otwarcie się na historię, na prawdę o minionych czasach wpływa na kształtowanie się naszej opinii o przeszłości, wpływa na kształtowanie się naszej pamięci historycznej, a także sprawia, że dokładamy starań w trosce o zachowanie tej pamięci.* Przypomniął, że to nie pierwszy przykład tak dobrej współpracy obu resortów w ramach realizacji polityki historycznej.

Minister Winid podziękował wszystkim tym, którzy wspierają merytorycznie oba resorty w poszukiwaniu i pozyskiwaniu kolejnych eksponatów. Podkreślił, że minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski osobiście zaangażował się w realizację planu zrekonstruowania w bydgoskim muzeum całego parku artyleryjskiego będącego w wyposażeniu Wojska Polskiego w 1939 r.